

5. Suurvaltojen asema ja tavoitteet

Kansainvälisen politiikan voimasuhteiden muutokset

Ensimmäisen maailmansodan jälkeen kansainvälisen politiikan voimasuhteet muuttuivat. Yhdysvallat tuki sodan aikaan Isoa-Britanniaa ja Ranskaa. Molemmat maat menettivät sodassa paljon ihmishenkiä, ja niiden talous oli todella tiukalla. 1920-luvulla Yhdysvallat oli maailman johtava sotilas- ja talousmahti. Se ei halunnut puuttua Euroopan asioihin, mutta taloudelliset yhteydet säilyivät. Yhdysvallat kävi kauppaa Euroopan valtioiden kanssa ja lainasi niille rahaa. Japanin vahvistuminen huolestutti Yhdysvaltoja, ja Yhdysvaltojen poliittinen valta kasvoi Aasiassa ja Etelä-Amerikassa.

Japanissa voimistui nationalismi. Valta siirtyi armeijalle. Vuonna 1931 Japani valloitti Mantšurian Kiinalta. Kansainliitto tuomitsi hyökkäyksen, ja Japani erosi Kansainliitosta vuonna 1933.

Vaikka Ranska ja Iso-Britannia kärsivät sodasta, kansainvälisessä politiikassa ne olivat edelleen tärkeitä valtioita. Ranska vaati Saksalta sotakorvauksia, joita Saksa ei pystynyt maksamaan. Saksan talous romahti. Maassa koettiin hyperinflaatio, ja ihmiset menettivät säästönsä. Yhdysvallat lainasi Saksalle rahaa, ja Saksan talous pelastui täydeltä romahdukselta.

Eurooppalaisten siirtomaavalta alkoi heiketä ensimmäisen maailmansodan jälkeen. Ison-Britannian maailmanvalta alkoi vähitellen murentua. Brittien hallitsemat siirtomaat halusivat itsenäistyä. Vuonna 1931 Ison-Britannian imperiumi muuttui **Brittiläiseksi kansainyhteisöksi**. Silloin Australia, Etelä-Afrikka, Kanada ja Uusi-Seelanti saivat melkein itsenäisen valtion aseman.

Sopimuspolitiikan vuosikymmen

Ranska solmi liitot Belgian, Puolan ja Tšekkoslovakian kanssa. Vuonna 1928 Ranska ja Yhdysvallat tekivät **Kellogin-Briandin sopimuksen**. Sopimuksessa tuomittiin sota ongelmien ratkaisukeinona. Sopimukseen liittyi lähes 70 valtiota. Ranska haki turvaa Saksaa vastaan näillä liitoilla ja sopimuksilla. Samaan aikaan Ranska vahvisti myös sotilaallista puolustusta. Se rakensi vahvan Maginot-linnoitusketjun Saksan vastaiselle rajalle.

Saksa ja Neuvostoliitto solmivat diplomaattisuhteet keskenään vuonna 1922. Ne tekivät taloudellista ja sotilaallista yhteistyötä. Saksa solmi Ranskan ja Belgian kanssa **Locarnon sopimuksen**. Sen jälkeen Saksa otettiin mukaan Kansainliittoon vuonna 1926.

Neuvostoliitto eristäytyi kansainvälisestä politiikasta 1920-luvulla. Se tuki kuitenkin eri maiden kommunistisia puolueita taloudellisesti. Länsivallat pelkäsivät kommunismia ja vallankumousta, joten ne halusivat pitää Neuvostoliiton erossa Euroopan asioista.

Koko 1920-luku oli sopimusten ja liittopolitiikan vuosikymmen. Valtiot uskoivat, että erilaiset sopimukset takaavat turvallisuuden. Monet valtiot luottivat Kansainliittoon. Kansainliitolla oli oikeus sovitella jäsenvaltioiden kiistoja. Se saattoi myös määrätä taloudellisia pakotteita hyökkääjävaltiolle. Todellisuudessa Kansainliitto oli heikko. Se ei voinut käyttää sotilaallisia keinoja eikä Yhdysvallat kuulunut siihen. Kansainliitto ei pystynyt ylläpitämään rauhaa.